

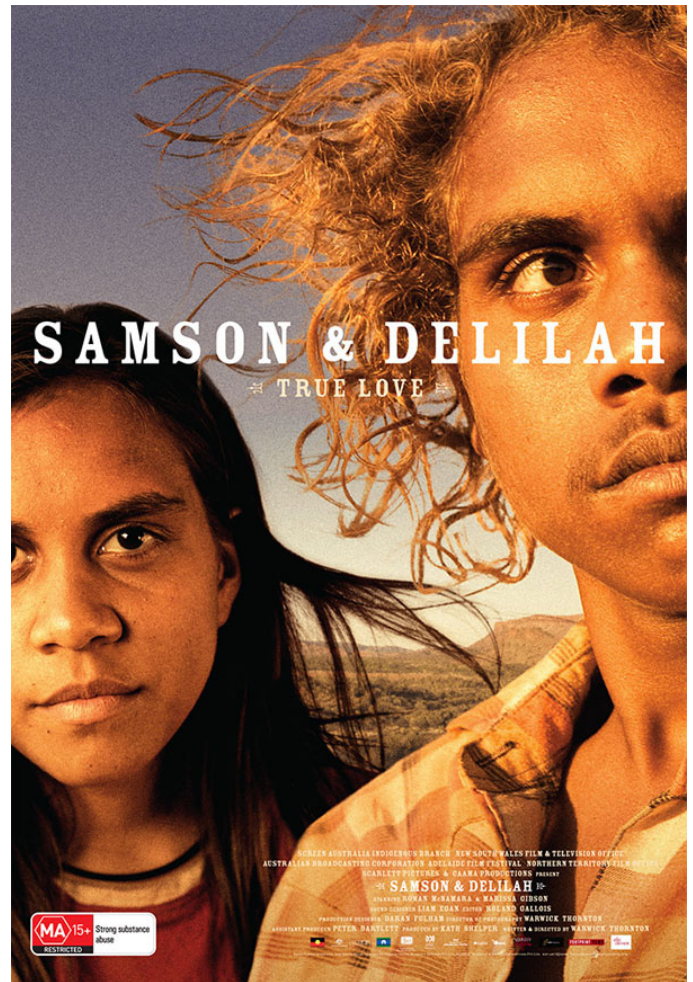
INTRODUCTIE

In het kader van het vak CKV heeft het International Film Festival Rotterdam de Australische speelfilm *Samson & Delilah* geselecteerd.

Dit rauwe en realistische drama vertelt over de tienerliefde tussen twee Aboriginal jongeren. Zij ontvluchten het reservaat om hun geluk in de grote stad te beproeven, maar ondervinden dat het leven daar ook zwaar is.

Hierachter treft u de factsheet aan, met daarin (achtergrond)informatie over de film en een aantal lesopdrachten. Het is aan te raden om de factsheet voor het filmbezoek te kopiëren en uit te delen, zodat uw leerlingen zich kunnen voorbereiden op de film. Aan de hand van de vragen en opdrachten kunt u daarna in de les terugkomen op de film. De vermelden hyperlinks zijn uiteraard ook allemaal terug te vinden op de festivalsite, onder het kopje 'educatie'.

Let op: in de film komen een aantal schokkende beelden voor!

Wat is het International Film Festival Rotterdam?

Het International Film Festival Rotterdam (IFFR) is het belangrijkste filmfestival van Nederland; dit jaar beleeft het zijn 39ste editie. Het eerste IFFR vond in 1972 plaats en sindsdien is het uitgegroeid tot een van de grootste culturele evenementen van Nederland. Het IFFR richt zich nadrukkelijk op de kunstzinnige films. Films uit alle windstreken van de aarde, en over het algemeen onafhankelijke producties. Die worden ook wel independents genoemd. Geen grote Hollywood-spektakels dus, maar films zien die je misschien nooit meer ergens kan zien. Van de honderden vertoonde (korte en lange) films gaan er maar een handjevol later in de bioscoop draaien. Op het IFFR staan niet alleen de films, maar vooral de makers in de spotlights. Daarom zijn veel van de regisseurs in Rotterdam aanwezig bij de vertoning van hun films. Dat is de unieke mogelijkheid voor het publiek om vragen aan de filmmaker te stellen.

SAMSON & DELILAH

Australië 2009, 101 minuten

Regie, scenario & camera: Warwick Thornton

Met: Rowan McNamara (Samson), Marissa Gibson (Delilah), Mitjili Napanangka Gibson (Nana)

Rauw liefdesdrama laat het échte Australië zien

Het verhaal

Samson is een jonge Aboriginal die, zoals de meesten van zijn lotgenoten, in een Australisch reservaat leeft. Hij is een echte hangjongere, want in het reservaat valt niets te beleven. Samson heeft een methode om aan de sleur van de dag te ontsnappen: hij snuift zich high aan benzine, lijm en andere goedkope drugs. Zijn enige leeftijdsgenoot in het kamp is Delilah, op wie hij een oogje heeft. Delilah zorgt voor haar zwakke oma. Oma verdient haar geld met het maken van traditionele kunst, die een blanke kunsthandelaar van haar koopt. Als oma overlijdt, droogt niet alleen de inkomstenbron op, maar worden Delilah en Samson het reservaat uitgejaagd. Ze vluchten naar 'de grote stad', maar daar blijkt het leven voor het dakloze stel nóg harder en zwaarder. Gaat het nog goed komen met de twee?

INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL
ROTTERDAM

De maker

Samson & Delilah is het speelfilmdebuut van Warwick Thornton. Je mag hem een laatbloeier noemen, want deze regisseur/scenarioschrijver én cameraman zit al meer dan twintig jaar in het (film)vak. Dat sommige regisseurs meerdere dingen tegelijkertijd doen is al best speciaal, maar wat Warwick ook tot een bijzondere regisseur maakt is zijn afkomst. De meeste regisseurs in Australië zijn blank. Warwick Thornton is een Aboriginal, een lid van de oorspronkelijke bevolking. In *Samson & Delilah* zitten heel wat autobiografische elementen, want Warwick woonde praktisch zijn hele leven in Alice Springs, het stadje precies in het midden van het continent, waar ook de film zich afspeelt. De lompe manier waarop Samson zijn liefde toont – door stenen te gooien - is precies zoals Warwick dat vroeger deed. Warwick werkte veel in dienst voor anderen, maar regisseerde ook een aantal korte films. Zijn korte film *Nana* won in 2008 de Kristallen Beer voor beste film op het filmfestival van Berlijn. Pas toen vond Warwick de tijd rijp voor een zelfgemaakte lange film. Zijn interesse voor film is hem met de paplepel ingegoten, want zijn moeder is regisseur en oprichter van de Aboriginal-mediaraad.

Geen romantische, maar realistische liefde

Samson & Delilah is een liefdesfilm, en wij durven met zekerheid te zeggen dat het een love story is zoals je nooit eerder zag. Samson en Delilah zijn beslist geen tortelduifjes à la Romeo en Julia. Het vurige smachten van de menselijke Bella en de vampier Edward in de Twilight-films is er voor hen ook al niet bij. Sterker nog, voor ons als kijker is het soms erg moeilijk om te zien dát Delilah en Samson van elkaar houden.

Dat is een bewuste keuze van de regisseur. Hij wil een realistisch portret van het echte leven tonen, niet een romantische fantasie zoals we die uit Hollywoodfilms kennen. Warwick zegt daarover: “Ik haat het als jongeren in films opeens hele verhandelingen over hun gevoelens in de mond krijgen gelegd. Als ik als kind verliefd was, dan praatte je echt niet! Nee, wat ik deed, was steentjes naar meisjes gooien om zo hun aandacht te trekken. De eerste twee, drie vriendinnetjes die ik had, daar hield ik alleen de hand van vast. Je praatte niet met elkaar! Stel je voor, je zou je mond wel eens kunnen openen en iets heel erg stoms kunnen zeggen. Dus zei je niets. Dát is tienerliefde. Zo groeide ik op en daarom heb ik het ook zo voor de film geschreven.”

Zwijgen is goud

Opvallend aan *Samson & Delilah* is niet zozeer wat je ziet, maar wat je hoort. Of, beter gezegd: wat je níet hoort. De film bevat nauwelijks dialoog. Samson spreekt de hele film lang welgeteld één woord, en Delilah niet heel veel meer. Het effect voor ons als kijkers is dat we meer dan anders letten op de beelden in het algemeen en de lichaamstaal in het bijzonder. Zo worden de blikken die Delilah en Samson met elkaar uitwisselen veel belangrijker dan wanneer ze hun gevoelens voor elkaar hadden uitgesproken. Ook de omgevingsgeluiden (voorbij denderende vrachtwagens, het waaien van de wind) komen nu duidelijk naar voren en zetten daarmee een sterke sfeer neer. Voor een film waar net zo weinig in gesproken wordt als in *Samson & Delilah* moet je best ver teruggaan in de tijd. Pas in 1927 werd de geluidsfilm uitgevonden. Voor die tijd werden er ook films gemaakt, en die waren dus helemaal zonder geluid. Die films werden ‘stomme films’ genoemd. Niet stom in de betekenis van dom, maar in die van doofstom. De oplossing om toch dialoog over te brengen was juist heel slim; de dialogen werden als geschreven teksten tussen de scènes geplakt. Tegenwoordig hebben dat soort films een iets meer respectabele naam: zwijgende films. Dat betekent overigens niet dat je tijdens zo’n oude filmvoorstelling een speld kon horen vallen. Integendeel: er zat vaak een orkestje op het podium dat live de filmmuziek speelde!

Aboriginals

Wat de Indianen voor Amerika zijn, zijn de Aboriginals voor Australië. De inheemse bevolking heeft hetzelfde te lijden gehad onder de komst van de blanke kolonisten. De oorspronkelijke bevolking werd opgejaagd en vermoord, hun grond werd afgepakt. Tegenwoordig leven veel Aboriginals nog steeds in stamverband, in kleine nederzettingen. Daar worden ze geplaagd door sociale problemen als drank- en drugsverslavingen en achterstandsproblemen als werkeloosheid en armoede. Het onrecht is niet alleen iets uit vroegere tijden: zelfs nog laat in de vorige eeuw pakte de overheid Aboriginalbaby's van hun ouders af om ze als pleegkind te laten opvoeden door blanke stellen! Voor dat en eerder onrecht bood de Australische regering pas zeer recent haar excuses aan. De Aboriginals hebben een gesproken (of 'orale') cultuur. Ze brengen hun cultuur over door middel van verhalen en liederen. Ook de schilderkunst, zoals je die in de film ziet, is een belangrijk onderdeel van hun cultuur. *Samson & Delilah* is uniek omdat het een verhaal is dat uit het Aboriginalperspectief wordt verteld. Films met of over Aboriginals zijn sowieso op één hand te tellen. De film *Rabbit Proof Fence* is één van de zeldzame voorbeelden en gaat over de zogenaamde 'gestolen generatie' kinderen. Het romantische epos *Australia* had een belangrijke bijrol van een Aboriginaljongen, maar is verder in bijna alles compleet het tegenovergestelde van *Samson & Delilah*.

Amateurs

Anders dan de meeste films, zie je in *Samson & Delilah* geen professionals aan het werk. Alle rollen worden door amateurs gespeeld. Die keuze versterkt het realistische effect, want vaak lijkt het alsof je naar een documentaire zit te kijken. "Er is niets mis met acteurs die al vijftig films gedaan hebben," legt Warwick uit, "maar je moet ze dan wel naar Alice Springs vliegen en ze dan drie weken trainen in een workshop voordat ze echt overtuigend kunnen spelen. Het is veel makkelijker, en veel sterker, om mensen vanuit de gemeenschap zelf als acteurs te nemen. Zij hebben het verhaal gezien en beleefd; het zijn hún verhalen en dat is de perfecte acteur." Datzelfde geldt ook voor de belangrijkste bijrol uit de tweede helft van de film. De dronken zwerver die onder de brug woont, is de alcoholistische broer van de regisseur. Hij speelt dus eigenlijk zichzelf (hoewel hij op de set niet mocht drinken van Warwick). Nog meer familiebanden: de oma van Delilah is in het echt de oma van actrice Marissa!

Handige links

Op de officiële site (met fijne muziek) is uiteraard de trailer te vinden, maar ook een aantal pagina's van 'the shooting script': www.samsonanddelilah.com.au

Op YouTube staan wat korte kijkjes achter de schermen. Zo zie je dat Warwick zijn moeder ook een klein rolletje laat spelen: www.youtube.com/watch?v=gjW2B7eWMw4

Een video-item over Warwicks eerdere korte films bekijk je op: www.youtube.com/watch?v=4v99ThZbqml

In Utrecht staat een museum dat helemaal gewijd is aan moderne Aboriginalkunst. Snuffel alvast digitaal door hun collectie op: www.aamu.nl

Duik in de geschiedenis van het Aboriginalvolk op:
www.australie.nl/id/1/415/geschiedenis_aboriginals.html

Er bestaat een website die helemaal gewijd is aan zwijgende films. Deze is te vinden op: www.silentera.com
Verder kun je informatie over de zwijgende film vinden op: http://nl.wikipedia.org/wiki/Stomme_film

Toelichting op de leerlingenopdrachten

In deze lesbrief vindt u vier verschillende opdrachten die na het bekijken van de film klassikaal behandeld kunnen worden. Naast film inhoudelijke vragen zijn een aantal opdrachten gekoppeld aan de beleving van de leerlingen. Laat de leerlingen zelf ook één opdracht naar keuze maken.

Opdracht 1: Vraaggesprek

Leg kort uit hoe de vragen beantwoord kunnen worden. U kunt naar eigen inzicht bepalen om de vragen klassikaal, in groepjes of individueel te laten beantwoorden.

Vertelstructuur

Een goede begrippenlijst met veel gebruikte filmtermen kunt u downloaden op:

<http://www.filmeducatie.nl/educatievematerialen/399.html>

1. De regisseur kiest voor hele simpele middelen om het eentonige leven te verbeelden. Dat betekent geen snelle montage of ingewikkelde cameraposities en -bewegingen. De camera is in *Samson & Delilah* meer een 'fly on the wall'; het is bijna alsof er een documentaire is gedraaid. De shots 'staan' lang en door het gebrek aan actie in de handelingen ontstaat een gevoel van monotonie. Het verhaal wordt daarbij ook rechtoe-rechtaan verteld. Er zitten geen flashbacks of flashforwards (voortuitwijzingen) in; *Samson & Delilah* is een chronologische vertelling.
2. Voorbeelden uit de film noemen. Om de kijker actief mee te laten denken en ruimte te geven voor eigen interpretatie.

De inhoud

Voordat de leerlingen aan de slag gaan met deze opdracht is het belangrijk om de leerlingen eerst achtergrondinformatie te geven over de Aboriginals en Australië.

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20060202_australie01

<http://www.australie.nl/main.php?id=1:415&keywords=sorry>

http://en.wikipedia.org/wiki/Aboriginal_Protection_Act_1869

1. Het schilderen van stippen, het graven naar water en het jagen van Samson op de kangoeroe door het gooien van een steen.
2. Bandje met Reggaemuziek, het doorverkopen van de "aboriginal art", moderne medische zorg in de vorm van een verrijdbaar laboratorium, Christelijke kerk op de achtergrond en de auto die gebruikt wordt om het Aboriginal dorp te verlaten.
3. Een aantal voorbeelden die de leerlingen kunnen noemen:
  - Delilah kan zich niet verstaanbaar maken in het Engels, maar spreekt alleen de Walpiri-taal.
  - De letterlijke afstand (ca. 1 dag rijden) tussen het Aboriginal dorp en het blanke Australië.
  - De inwoners van Alice Springs hebben geen interesse in de Aboriginal Art van Delilah, omdat deze niet in de galerie wordt verkocht. Dit is vreemd, want zoals blijkt uit de film wordt de kunst van haar en haar oma wel in de galerie in deze stad voor veel geld verkocht.
  - Het daadwerkelijke leven van de Aboriginals en de problemen (Delilah als zwerver op straat) interesseert niemand in Alice Springs (Australië). De inwoners van Alice Spring negeren Delilah.

Eigen beleving

Hier gaat het er in eerste instantie om of de leerlingen het gedrag van Samson richting Delilah begrijpen. Vervolgens is het de bedoeling dat zij zelf aangeven hoe zij de aandacht van iemand proberen te trekken. Het is interessant om dit klassikaal te bespreken en te kijken waar de overeenkomsten en verschillen zitten.

Opdracht 2: Verhalen

1. Deze vraag kun je koppelen aan de manier waarop de Australische bevolking omgaat met het Aboriginal volk. *Samson & Delilah* die de grote stad bezoeken.
Daklozen of drugsverslaafden worden in Nederland gezien als een groep met de minste kansen en bevinden zich aan de onderkant van de maatschappelijke ladder. Laat de leerlingen in een halve A4 deze vraag uitwerken.
2. Indianen in verschillende Zuid-Amerikaanse landen. Inuit in Canada, Indianen-volkeren in de Verenigde Staten en Midden-Amerika en de nomadische San (ook wel Bosjesmannen genoemd) in Zuid-Afrika.
Een aantal linkjes met meer achtergrondinformatie over de genoemde voorbeelden.
<http://www.indianen.eu/index.htm>
<http://www.landenweb.net/zuid%2Dafrika/geschiedenis/>

Opdracht 3: Spreken is zilver, zwijgen is goud

Laat de leerlingen zelf een scène kiezen uit de film en deze kort beschrijven. Voor deze scene gaan zij een dialoog schrijven.

Laat de leerlingen kiezen of ze het gezamenlijk uitwerken op papier, op de computer of laat ze het in tweetallen voor de klas opvoeren. Het gaat er voornamelijk om of zij het gevoel over weten te brengen in de dialoog. Het gevoel dat voelbaar is gedurende de scène die zij uitwerken.

Een tweetal interessante momenten om uit te laten werken kunnen zijn:

- het moment dat Samson en Delilah 's avonds op weg zijn in de auto naar Alice Springs. De benzine op is en zij te voet verder gaan naar de supermarkt om boodschappen te halen. Delilah het eten afrekent en Samson eten heeft gestolen.
- Het moment dat Delilah seksueel is misbruikt en terugkomt naar de plek onder de brug. Delilah kijkt naar Samson en hij wordt wakker wat gaat er in hen beide om op dat moment?

Opdracht 4: Aboriginal art

Vaak gebruiken de Aboriginals afbeeldingen van dieren, voorwerpen en mythische voorouders. Daarnaast gebruiken ze vaak geometrische vormen en gebruiken zij veel aardetinten, wit, zwart, geel en rood.

Deze links geven u voorbeelden van vaak gebruikte symbolen:

http://www.dumpplaats.com/users/mwapstra/dumplaats_Werkblad_Aboriginal_kunst.pdf

http://www.aboriginal-dreamtime.net2go.info/Aboriginal/Aboriginal_Symbole.htm

Geef de leerlingen een stuk zwart karton, 4 kwasten en 4 kleuren verf. U kunt er ook voor kiezen om de leerlingen met hun handen te laten werken, net als Delilah en haar oma doen.

Opdrachten leerlingen

Opdracht 1: Vraaggesprek

Vertelstructuur

1. Hoe wordt het alledaagse leven in beeld gebracht? Met behulp van welke filmische elementen heeft de regisseur dit weten te vertellen?
2. Veel belangrijke momenten in de film zijn niet in beeld gebracht, maar die moet je als kijker zelf invullen. Waarom laat Warwick Thornton bepaalde dingen niet zien? Ben jij iemand die alles duidelijk verteld wil hebben en duidelijke uitleg wil krijgen, of houd je wel van een beetje ruimte om je eigen fantasie de vrije loop te laten; en waarom vind je dat?

De inhoud

1. Welke oude Aboriginalgebruiken herken je?
2. Welke westerse elementen herken je in het reservaat waar Samson en Delilah wonen?
3. Geef twee voorbeelden van hoe de kloof tussen de Aboriginalwereld en het westerse blanke Australië in de film wordt weergegeven.

Eigen beleving

Samson en Delilah communiceren op een vreemde manier met elkaar.

Zonder woorden weten ze elkaars aandacht te trekken, vooral Samson heeft daar zijn eigen manier voor. Hij gooit steentjes naar Delilah, hij schrijft het woordmerk S4D op de muur bij het toilet en om te laten weten dat hij bij Delilah gaat wonen, gooit hij zijn matras over het hek. Zij moeten het niet van de dialogen hebben, maar van de lichaamstaal en blikken onderling.

1. Begrijp jij de manier waarop Samson de aandacht wil trekken van Delilah? Waarom begrijp je dit wel of niet?
2. Wat is jouw tactiek om de aandacht te trekken van iemand die je wel ziet zitten? Stap jij er gelijk op af, ga je online aan de slag en zoek je contact via de MSN of wissel je liever blikken uit en ziet iedereen aan je houding dat er iets is? Waarom pak jij het op die manier aan?

Opdracht 2: Verhalen

1. Herken je situaties van mensen in Nederland of uit je eigen omgeving die tussen wal en schip zijn geraakt en die geen uitweg meer zien? Beschrijf welke mensen dit zijn, hoe zij in deze situatie terecht zijn gekomen en welke plaats zij hebben in onze westerse samenleving.
2. Kun je voorbeelden noemen van landen en, daaraan gekoppeld, bevolkingsgroepen die het ook lastig hebben gehad, net als de Aboriginals in Australië?

Opdracht 3: Spreken is zilver, zwijgen is goud

Wij Nederlanders zijn verbaal erg sterk en hebben ook vaak veel woorden nodig om iets kenbaar te maken. Kies een scène uit de film die je nog is bijgebleven en schrijf een dialoog tussen Samson & Delilah. Wat had er gezegd kunnen worden volgens jou? Hoe kun je met woorden het gevoel overbrengen dat nu zonder woorden in beeld wordt gebracht?

Opdracht 4: Aboriginal art

In de film maakt Delilah samen met haar oma kunstwerken.

Stippen, cirkels en patronen geschilderd op canvas en in felle kleuren: dit zijn de kenmerken van de Aboriginal kunst uit de woestijn.

De kunstwerken die ze in de woestijn samen met haar oma maakt, zijn vrolijk qua kleur. Gaandeweg de film maakt ze steeds meer ellendige dingen mee die ook invloed hebben op haar kunst. Van kleurrijk wordt het in de stad, als zij veel ellende heeft gemaakt, een zwart en somber kleurenpatroon.

- Maak een Aboriginal kunstwerk, waarin je jouw culturele identiteit naar voren laat komen en je gemoedstoestand. Denk hierbij aan kleurgebruik, vormen, symbolen etc.

